

ХРОНІКА

VIII ПАРНАСІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ З БІОХІМІЇ ТА МОЛЕКУЛЯРНОЇ БІОЛОГІЇ (27–31 серпня 2011 р., ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)

Традицію проведення наукових конференцій, присвячених пам'яті видатного вченого-біохіміка Якуба Кароля Парнаса, організаторами яких є Українське та Польське біохімічні товариства, було започатковано в 1996 р. у Львові, де відбулась I Парнасівська конференція. Професор Парнас є засновником біохімічних досліджень у Польщі. Із 1939 р. він працював у Львові, а згодом – у Москві. У січні 1949 р. вчений трагічно загинув після арешту КДБ. Час підтвердив необхідність та успішність періодичних (один раз на два роки) зустрічей вчених з України та Польщі, спрямованих на аналіз та обговорення найважливіших проблем сучасної біохімії, клітинної біології та молекулярної медицини.

Чергова VIII Парнасівська конференція, що відбувалась у Варшаві з 27 по 31 серпня 2011 р., без сумніву, стала визначною подією у розвитку міжнародного наукового співробітництва, оскільки вперше в її підготовці та проведенні взяли участь члени Ізраїльського біохімічного товариства. Таким чином, формат конференції успішно змінено з білатерального на міжнародний. Цьогорічна Парнасівська конференція вирізнялась широким міжнародним представництвом. У роботі конференції взяли участь більше 200 учасників. Окрім вчених із країн-організаторів конференції, в її роботі взяли участь відомі вчені з Росії, Білорусі, Німеччини, Австрії, Словачки, Фінляндії, Швейцарії, США.

Конференцію проведено під почесним патронатом Міністерства закордонних справ та Міністерства з питань науки та вищої освіти Польщі. Серед членів почесного комітету конференції – президент Польської академії наук п. М. Клейбер (M. Kleiber), Генеральний секретар FEBS п. І. Пехт (I. Pecht), послы Польщі в Україні та Ізраїлі і послы України та Ізраїлю в Польщі. До складу наукового комітету конференції увійшли 4 польські, 3 українські та 3 ізраїльські вчені, зокрема президенти Польського біохімічного товариства проф. Анджей Джугай (A. Dzugai), Українського біохімічного товариства акад. Сергій Комісаренко та Ізраїльського товари-

ства біохіміків та молекулярних біологів проф. Міхаель Ейзенбах (M. Eisenbach), які під час церемонії відкриття, що відбулась у конференц-залі біологічного факультету університету Варшави, звернулись до учасників із привітанням та побажаннями плідної роботи.

У день відкриття конференції було заслухано доповіді проф. А. Джугая та проф. Р. Стойки (Україна), які навели нові, раніше невідомі факти біографії Якуба Парнаса.

Наукові доповіді було розпочато з виступів двох нобелівських лауреатів – проф. Аарона Чехановера (A. Ciechanover, Технологічний Інститут, Хайфа, Ізраїль), який присвятив свою лекцію убіквітинзалежній протеолітичній системі та її ролі в патогенезі хвороб людини, та проф. Ади Йонат (A. Yonath, Інститут науки ім. Вейцмана, Реховот, Ізраїль), яка зупинилась на сучасних уявленнях щодо особливостей еволюційного походження рибосом, їхньої структурної організації та чутливості до антибіотиків.

Згідно з науковою програмою робота конференції здійснювалась за секціями, тематика яких віддзеркалює актуальні напрями досліджень у галузі біохімії та молекулярної біології.

Секції I, II. Посттрансляційна регуляція. Ролі мікроРНК у регуляції біохімічних процесів було присвячено пленарні лекції В. Філіповіча (W. Filipowicz, Інститут біомедичних досліджень, Базель, Швейцарія) «Регуляція репресії та обміну мікроРНК у клітинах ссавців», Н. Шомрона (N. Shomron, Університет Тель-Авіва, Ізраїль) «МікроРНК відіграють провідну роль у клітинних процесах» та К. Раєвського (K. Rajewsky, Медична школа Гарварда, Бостон, США) «МікроРНК-контроль в імунній системі та дерегуляція в імунних патологіях». З усіма доповідями на секції виступили молоді вчені з Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України – В. Галицький «Керована мікроРНК ексклюзія алелей в імуноглобуліновому локусі гену» та А. Лабинцев «Т-домен дифтерійного токсину може затримувати дозрівання ендосом».

Секція III. Біоінформатика для оцінки експресії генів. Із пленарними лекціями виступили: М. Тукало (Інститут молекулярної біології і генетики, Київ, Україна) «Методи структурного та обчислювального аналізу в біології для дослідження точності генної експресії», Д. Горн (D. Horn, Університет Тель-Авіва, Ізраїль) «Специфічні пептиди для прискорення метагеномного аналізу» та М. Коростинські (M. Korostynski, Інститут фармакології, Краків, Польща) «Застосування біоінформатики у фармагеномних дослідженнях».

Секцію IV було присвячено експресії генів та хворобам мозку. Із пленарними лекціями виступили Г. Сорек (H. Soreq, Університет Єрусалима, Ізраїль) «МікроРНК-контроль у холінергічній регуляції альтернативного сплайсингу в корі головного мозку та у функціонуванні нейронів», В. Кжижосяк (V. Kzyzosiak, Інститут біоорганічної хімії, Познань, Польща) «РНК у патогенезі та експериментальній терапії поліглутамінних захворювань» та М. Дергай (Інститут молекулярної біології і генетики, Київ, Україна) «Інтерсектини та нейродегенеративні захворювання».

Секція V. Управління клітиною. Пленарні лекції вчених було присвячено таким темам: В. Соурік (V. Sourjik, Університет Гельдєйберга, Німеччина) «Надійний процесинг інформації в бактеріальному хемотаксисі», А. Ярон (A. Yaron, Інститут науки ім. Вейцманна, Реховот, Ізраїль) «Механізми аксонального управління та дегенерації під час розвитку», Ю. Каупп (U. Kaup, Центр сучасної Європейської підготовки та досліджень, Німеччина) «Клітинний модуль для сприйняття сигналу від однієї молекули у спермі».

Секція VI. Транспортери в адаптації до несприятливого середовища. Із пленарними лекціями виступили К. Пос (K. Pos, Університет Франкфурта-на-Майні, Німеччина) «Про молекулярний механізм роботи AcrB RND-помпи», І. Аркін (I. Arkin, Інститут природничих наук, Університет Єрусалима, Ізраїль) «Механізм роботи та селективність бактеріального Na⁺/H⁺ антипортеру», К. Зіглер (K. Ziegler, Інститут біофізики Макса Планка, Франкфурт, Німеччина) «Молекулярні механізми транспортування бетаїну та регуляція стресу Na⁺-залежним симпортером BetP».

Секція VII. Структура та функції протеїнів. Висвітленню цього напрямку досліджень було присвячено пленарні доповіді М. Бохтлера (M. Bochtler, Міжнародний Інститут

молекулярної і клітинної біології, Варшава, Польща) «GG-метилування та виснажування», К. Ліберека (K. Liberek, Університет Гданська, Польща) «HSP100 протеїни – дезагрегаційні шаперонові пристрої» та М. Яскольського (M. Jaskolski, Інститут біоорганічної хімії, Познань, Польща) «Структурні аспекти протеїну PR10 – взаємодія з лігандами».

Секція VIII. Кальцій у сигналюванні.

Частина I. На початку роботи секції було заслухано повідомлення переважно українських вчених. Із пленарними лекціями виступили Н. Войтенко (Інститут фізіології ім. Богомольця, Київ, Україна) «Переміщення АМРА-рецептора у спінальних дорсальних нейронах за умов спричиненого запаленням болю», Л. Борисова (Університет Ліверпуля, Велика Британія) «Ca²⁺-сигналювання у макро- та мікросудинах» та О. Матишевської (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна) «Кальцієве сигналювання у нормальних і трансформованих Т-клітинах, можливі шляхи модифікації». На секції успішно виступили молоді вчені з Інституту біохімії ім. О. В. Паладіна з усними доповідями: Н. Кандаурова «Ca²⁺- і Mg²⁺-індуковані зміни мембранного потенціалу мітохондрій гладеньких м'язів» та О. Шкрабак «Інгібіторна дія каліксаренів на іон-транспортні АТР-ази плазматичної мембрани клітин міометрія. Кінетичний та структурний аналіз».

Частина II. Із пленарними лекціями виступили І. Безпрозванни (I. V. Bezprozvanu, Університет Техасу, США) «Ємнісно-оперований вхід кальцію в нейронах як нова терапевтична мішень для лікування хвороби Гантінгтона» та У. Войда (U. Wojda, Міжнародний Інститут молекулярної та клітинної біології, Варшава, Польща) «Кальцієве сигналювання у нейронах, опосередковане протеїнами сімейства кальмірїнів».

Організовано та ефективно працювали 8 постерних сесій, на яких загалом було представлено 137 постерних доповідей (на I–II секціях – 19; на III – 7; на IV сесії – 17; на V – 20, на VI – 3; на VII – 57, на VIII – 14).

Особливістю VIII Парнасівської конференції стало залучення молодих учених, які не лише брали активну участь у роботі постерних сесій, але й успішно виступали з усними повідомленнями під час роботи кожної із секцій. Таке широке представництво молодих учених стало можливим завдяки значній підтримці з боку організаторів конференції. Так, гранти для участі у конференції отримали 22 молодих учених з України.

Загальний аналіз 15-річного досвіду проведення Парнасівських конференцій свідчить про актуальність їхньої проблематики, високий міжнародний авторитет вчених-учасників, необхідність і можливість подальшого розширення міжнародного формату. За ініціативи президентів Українського та Польського

біохімічних товариств, підтриманої президентом Ізраїльського біохімічного товариства та Генеральним секретарем FEBS наступну IX Парнасівську конференцію, що відбудеться у 2013 р., планується провести в Ізраїлі із широким залученням провідних учених та молодих науковців із різних країн.

*Учений секретар Українського
біохімічного товариства
докт. біол. наук, професор
О. П. Матишевська*